

zaikannia. Nauka i osvita. 2023. № 1. S.58-62. **8. Rakultseva M.** Korektsiia movlennievo-rukhovyykh porushen u ditei starshoho doshkilnoho viku iz zaikanniam u protsesi lohorytmichnykh zaniat. «Aktualni pytannia spetsialnoi, inkliuzyvnoi i zdoroviazberezhuvalnoi osvity», (20 zhovtnia 2022 r.) / za zahalnoi redaktsiieiu prof. Boichuka Yu. D. – Kharkiv : KhNPU imeni H. S. Skovorody, 2022.163-169. **9. Ribtsun Yu. V.** Orhanizatsiia ta provedennia u lohopedychnii hrupi ihor z pravylamy. Suchasni problemy lohopedii ta rehabilitatsii : Materialy I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (7-8 liutoho 2012, m. Sumy). Sumy : Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka, 2012. S. 47-53. **10. Shabutyn S. V., Khmil S. V., Shabutina I. V.** Ztsilennia muzykoiu. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky, 2006. 192 s.

Авторський внесок: Стахова Л. – 34%, Зелінська-Любченко К. – 33%, Кравченко А. – 33%

Стаття отримана 15.02.2024 р.

УДК 376-056.264-053.4:81'234

DOI 10.32626/2413-2578.2024-23.288-297

Л. СТАХОВА

<https://orcid.org/0000-0002-0540-0674>

Н. ПОВАЛЯШКО

<https://orcid.org/0009-0009-3592-1233>

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ

Відомості про автора: **СТАХОВА Лариса**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри логопедії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, Суми, Україна. У колі наукових інтересів: проблема корекції порушень загального недорозвинення мовлення у дітей дошкільного віку. **ПОВАЛЯШКО Наталія**, вихователь, вчитель дефектолог Сумської спеціальної початкової школи 31 Сумської міської ради, Суми, Україна. У колі наукових інтересів: проблема корекції порушень розвитку в дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами.

Contact: **Larisa STAKHOVA**, Candidate of Pedagogic Sciences, associate professor of logopaedics department at Sumy State A. S. Makarenko Pedagogical University, Sumy, Ukraine. The range of scientific aims: the problem of correction general disturbance of speech underdevelopment among the preschool children. Information about the

author: **Nataliia POVALIASHKO**, educator, special education teacher of Sumy special primary school 31 of Sumy City Council, Sumy, Ukraine. In the circle of scientific interests: the problem of correction of developmental disorders in preschool children with special educational needs.

Відомості про наявність друкованих статей: Стахова Л.

Формування фразового мовлення в дітей, які не розмовляють. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021,. Вип. 42. Т. 2. С. 222-227.

Стахова Л. Рухлива гра як засіб корекції порушень мовлення на логопедичних заняттях *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2018. № 61. С. 285-288.

Стахова Л. Застосування елементів сенсорної інтеграції в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2021. Вип. 4. С. 151-156

Стахова Л., Поваляшко Н. Розвиток діалогічного мовлення в дітей із загальним недорозвитком мовлення. Стаття присвячена проблемі розвитку діалогічного мовлення в дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. З метою визначення рівня розвитку діалогічного мовлення проведено вивчення вміння дитини налагоджувати контакт з незнайомцем, вести та підтримувати розмову, вільно спілкуватися з дорослим, використовувати мовленнєвий етикет, розуміти запитання різних типів та відповідати на них, послідовно і самостійно вести розмову, повно та змістовно поєднувати компоненти діалогу, використовувати правильно побудовані мовленнєві конструкції. Представлено результати первинного вивчення рівня розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення та вторинного обстеження дітей після цілеспрямованого використання в корекційному процесі сюжетно-рольової гри. Визначено мовленнєві уміння, формування та удосконалення яких відбувалось під час корекційної роботи з розвитку діалогічного мовлення дітей із загальним недорозвитком мовлення засобом сюжетно-рольової гри, умови проведення сюжетно-рольової гри, систему дидактичних завдань використання сюжетно-рольових ігор, що сприяє розвитку різних пізнавальних процесів у дітей, наведено приклади сюжетно-рольових ігор.

Ключові слова: діалогічне мовлення, розвиток, сюжетно-рольова гра, діти дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Stakhova L., Povalishko N. Development of dialogic speech in children with general underdevelopment of speech. The article is devoted to the problem of the speech dialogic development in children of older preschool age with general speech underdevelopment. In order to determine the development level of speech dialogic, the child's ability to establish contact with a stranger, conduct and maintain a conversation, communicate freely with an adult, use speech etiquette, understand and answer different types of questions, consistently and independently conduct a conversation, fully and meaningfully combine components of educational dialogue, use correctly constructed speech structures. The primary study results of the development level of dialogic speech of older preschool children with general speech underdevelopment and the secondary examination of children after the purposeful use of a story role-playing game in a specially organized correction process are presented. The speech skills, their formation and improvement took place during the corrective work on the development of dialogic speech of children with general speech underdevelopment by means of a story role-playing game (the ability to speak at a normal pace, clearly, the ability to communicate with a different number of interlocutors, the ability to use different forms of address, the ability to use facial expressions and gestures), the conditions for conducting a story role-playing game (the game should fascinate children, the game should be understandable for children, the game should be diverse), a system of didactic tasks for the use of story role-playing game, which promotes the development of various cognitive processes in children (perception, attention, memory, thinking, understanding), examples of role-playing games are given.

Key words: dialogical speech, development, story role-playing game, preschool children with general speech underdevelopment.

Постановка проблеми. Розвиток діалогічного мовлення у дітей із загальним недорозвитком мовлення має суттєве значення з кількох причин. Розвиток діалогічного мовлення допомагає дітям налагодити контакт з оточуючими, подружитися, брати участь у спільних іграх та навчанні, що, в свою чергу, сприяє їхній успішній соціалізації та інтеграції в суспільство. У процесі діалогу діти вчаться правильно використовувати слова, будувати речення, чітко вимовляти звуки. Діалог сприяє розвитку логічного мислення, уваги, пам'яті, уяви, діти вчаться аналізувати інформацію, робити висновки, аргументувати свою думку. Діалог дає можливість дітям виражати свої емоції та почуття, ділитися своїми думками та переживаннями, що сприяє їхньому емоційному благополуччю та розвитку емоційного інтелекту.

Саме тому актуальним є пошук і впровадження ефективних методів, прийомів і засобів спеціально організованої роботи з розвитку діалогічного мовлення в дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему розвитку зв'язного діалогічного мовлення в дітей дошкільного віку розглядали Л. Виготський, Л. Щерба, Л. Якубинський, А. Богуш, А. Бородич, Н. Гавриш, Д. Лебеденко, І. Кузава, Г. Лопатіна, Н. Луцан, О. Полєвікова та інші. А. Богуш описує теорію та методику розвитку мовлення дітей загалом, Г. Лопатіна розробила методику навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку, Д. Лебеденко та І. Кузава дослідили теоретичні аспекти розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку з використанням сучасних навчальних засобів, прийомів та методів [1; 3; 5]. О. Полєвікова здійснює аналіз особистісно-орієнтованого, функціонального, комунікативно-діяльнісного, компетентнісного, культурологічного підходів до розвитку діалогічного мовлення дошкільників [6]. Багато науковців, таких як Ю. Рібцун, Г. Степаненко, В. Кисличенко, І. Серєда та інші, досліджували проблему розвитку діалогічного мовлення у дітей із загальним недорозвитком мовлення [4].

А. Богуш детально вивчила ключові аспекти цього процесу, до яких належать здатність слухати і розуміти мовлення інших людей, вміння підтримувати розмову, відповідати на запитання та ставити їх. Окрім наявності мовленнєвих навичок, діалог із співрозмовником передбачає також вміння дотримуватися правил поведінки під час розмови, бути тактовною та стриманою [2].

Мета статті: висвітлити значимість використання сюжетно-рольової гри як засобу розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Виклад основного матеріалу. Проблема мовленнєвого розвитку стала на сучасному етапі розвитку суспільства предметом досліджень в різних галузях науки: лінгвістики, психолінгвістики, філософії, соціології, психології, педагогіки, логопедії. Свого часу Є. Соботович підкреслювала, що для успішного навчання рідної мови дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, а також для глибокого розуміння механізмів мовленнєвого розвитку дитини загалом, важливо чітко розуміти сутнісні характеристики таких неоднозначних понять, як мова та мовлення. Розкриття цих понять дає ключ до аналізу мовленнєвих порушень та розробки ефективних методів їх подолання [8].

З метою вивчення рівня розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення нами проведено бесіду з дитиною, що має на меті вивчення вміння дитини налагоджувати контакт з незнайомцем, вести та підтримувати розмову, вільно спілкуватися з дорослими. Все це дає можливість визначити рівень комунікативних навичок дитини та **оцінити її навички слухання, говоріння та емпатії**. Дорослий розпочинає бесіду з дитиною в комфортній та невимушеній атмосфері. Запитання, що їх ставить дорослий, стосуються самої дитини, її сім'ї, друзів, є відкритими, що сприяє заохоченню дитину до спілкування та дозволяє дитині розкрити свої думки, почуття та інтереси.

Під час бесіди ми оцінювали такі аспекти мовлення дитини: комунікабельність (чи дитина соромиться, чи легко вступає в розмову, чи може дитина підтримувати тему, ставити запитання, слухати співрозмовника), емоційність спілкування (чи використовує дитина емоції в мовленні, міміку, жести, інтонацію, слова з емоційним забарвленням), самостійність (чи може дитина давати відповіді на запитання без допомоги дорослого, чи часто дитина потребує допомоги дорослого під час формулювання відповідей), повнота та змістовність відповідей (чи є відповіді дитини щодо поставленого запитання адекватними, вичерпними та інформативними, чи містять вони нову інформацію), граматичну правильність мовлення (чи правильно дитина будує речення, чи робить граматичні помилки), лексичну повноту (чи використовує дитина достатню кількість слів для вираження своїх думок), використання мовних засобів (чи використовує дитина різні слова, синоніми, фразеологізми, чи відповідають мовні засоби, які використовує дитина, її думкам). Результати даного обстеження представлені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Рівні	Основна група	Група порівняння
Високий	0 (0%)	0 (0%)
Середній	4 (50%)	3 (38%)
Низький	4 (50%)	5 (62%)

Також ми вивчали рівень розвитку діалогічного мовлення дитини в різних аспектах: використання мовленнєвого етикету, розуміння різних типів запитань та відповіді на них, послідовність і самостійність у веденні розмови, повнота та змістовність діалогічних єдностей, використання правильно побудованих мовленнєвих конструкцій. Результати даного обстеження представлені в таблиці 2.

Таблиця 2.

Рівні	Мовленнєвий етикет	Запит інформації	Реплікування	Складання діалогу	Мовленнєвий етикет	Запит інформації	Реплікування	Складання діалогу
	Основна група				Група порівняння			
Високий	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Середній	4 (50%)	3 (38%)	4 (50%)	2 (25%)	3 (38%)	3 (38%)	3 (38%)	3 (38%)
Низький	4 (50%)	5 (62%)	4 (50%)	6 (75%)	5 (62%)	5 (62%)	5 (62%)	5 (62%)

Одним з ефективних засобів спеціально організованої роботи з розвитку діалогічного мовлення дітей із загальним недорозвитком мовлення є сюжетно-рольова гра – найважливіший вид діяльності старших дошкільників, що сприяє формуванню пізнавальних здібностей дитини, розвитку мовлення, творчих здібностей, а також формуванню соціальних навичок. У грі діти використовують мовлення для спілкування, обговорюють свої дії та плани, діляться своїми переживаннями та емоціями, відображають дійсність, використовуючи різні мовленнєві засоби.

Удосконалення діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення засобом сюжетно-рольової гри передбачає формування та удосконалення низки умінь:

- умінь говорити в нормальному темпі, виразно, користуватися інтонацією, вступати в діалог, підтримувати його і завершувати;
- умінь спілкуватися з одним співрозмовником та кількома для планування сумісних дій, їх обговорення та досягнення результатів;
- умінь використовувати різні форми звернення, привітання, запрошення, прохання, вибачення, згоди або відмови тощо;
- умінь доречно використовувати міміку та жести.

Ретельна підготовка, супровід та обговорення сюжетно-рольової гри значно посилюють її вплив на розвиток діалогічного мовлення дітей. Обговорення гри, розподіл ролей між дітьми допомагає дітям краще зрозуміти зміст гри, ролі та очікування, а також забезпечує активну участь дітей у грі. Під час гри потрібно підтримувати діалог між дітьми, ставити запитання, адже це стимулює мовленнєву активність дітей, збагачує зміст гри. Після закінчення гри доцільно провести бесіду з дітьми, де обговорюють, що їм сподобалося

в грі, а що ні – це сприяє рефлексії та осмисленню досвіду, допомагає вдосконалювати мовленнєві навички.

Наводимо перелік сюжетно-рольових ігор та діалоги, які доцільно відпрацьовувати під час зазначених ігор.

Сюжетно-рольова гра «Сім'я». Ролі: члени родини. Дії пов'язані з побутом: готувати їжу, прибирати, гуляти з дитиною тощо. Основний діалог: під час приготування обіду мама та донька спілкуються щодо вибору страв та процесу їх приготування; під час прибирання обговорюють його план.

Сюжетно-рольова гра «Магазин». Ролі: продавець, покупець, касир. Дії дітей пов'язані з купівлею та продажем товарів. Основний діалог: продавець запитує, що хоче купити покупець, а покупець відповідає.

Сюжетно-рольова гра «Школа». Ролі: вчитель, учні, батьки. Дії дітей пов'язані з навчанням. Основний діалог: вчитель проводить урок, ставить запитання, а учні відповідають на запитання, батьки приходять до вчителя на консультацію, ставлять запитання, вчитель відповідає.

Сюжетно-рольова гра «Лікарня». Ролі: лікар, медична сестра, пацієнти. Дії пов'язані з наданням медичної допомоги. Основний діалог: лікар вислуховує пацієнта, ставить запитання, пацієнт відповідає, лікар спілкується з медичною сестрою щодо надання медичних послуг пацієнту, медсестра виписує рецепт.

Сюжетно-рольова гра «Перукарня». Ролі: перукар, відвідувачі перукарні, адміністратор. Дії дітей пов'язані з наданням послуг перукаря. Основний діалог: адміністратор пропонує послуги, перукар запитує про бажання клієнта, клієнт дає свої відповіді.

Сюжетно-рольова гра «Театр». Ролі: актори, режисер, декоратор. Дії дітей пов'язані з постановкою вистави. Основний діалог: актори репетирують, режисер дає їм вказівки, актори запитують, режисер відповідає.

Сюжетно-рольова гра «Будівництво». Ролі: будівельники. Дії дітей пов'язані з будівництвом. Основний діалог: спілкуються про об'єкт, який вони будуть будувати, обговорюють послідовність процесу.

Слід зазначити, що під час проведення сюжетно-рольової гри з метою розвитку діалогічного мовлення дітей із загальним недорозвитком мовлення доцільно дотримуватися наступних умов:

- гра має захоплювати дітей, щоб вони з радістю брали в ній участь, були активними учасниками гри, адже це є запорукою активного розвитку мовленнєвих навичок, зокрема діалогічного мовлення;

- гра має бути зрозумілою для дітей, щоб вони могли без зусиль засвоїти правила гри та брати в ній активну участь; занадто складні правила завадять дітям розібратися в грі, що негативно вплине на діалог;

- гра повинна бути різноманітною; постійне повторення однієї й тієї ж гри призведе до втрати інтересу та відсутності діалогу.

Доцільним є дотримання системи дидактичних завдань для використання сюжетно-рольових ігор, що сприяє розвитку різних пізнавальних процесів у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення, а саме:

- для розвитку сприйняття дітям необхідно давати завдання зображати різні предмети та явища, знаходити відмінності та подібності між предметами, суттєві ознаки, складати пазли;

- для розвитку уваги дітей доцільно підбирати ігрові завдання, що вимагають концентрації та переключення уваги, завдання, які діти мають виконати в обмежений час тощо;

- розвитку пам'яті сприяють завдання та інструкції щодо запам'ятовування ігрового сюжету, ігрових ролей, правил гри;

- для розвитку мислення необхідно пропонувати ігрові завдання, які розв'язуються за допомогою логічного мислення, дітям пропонують створювати нові ідеї для ігрових сюжетів, вчать планувати свої ігрові дії;

- розвитку розуміння сприяють завдання на сприймання інструкцій педагога, розуміння сутності правил гри та ігрових ролей [7].

Після проведення спеціально організованої роботи з розвитку діалогічного мовлення нами проведено повторне обстеження дітей та здійснено аналіз отриманих результатів.

Кількість дітей, які досягли високого рівня сформованості навички вести бесіду збільшилась в основній групі та групі порівняння на 50% та 25% відповідно (див. рис. 1.).

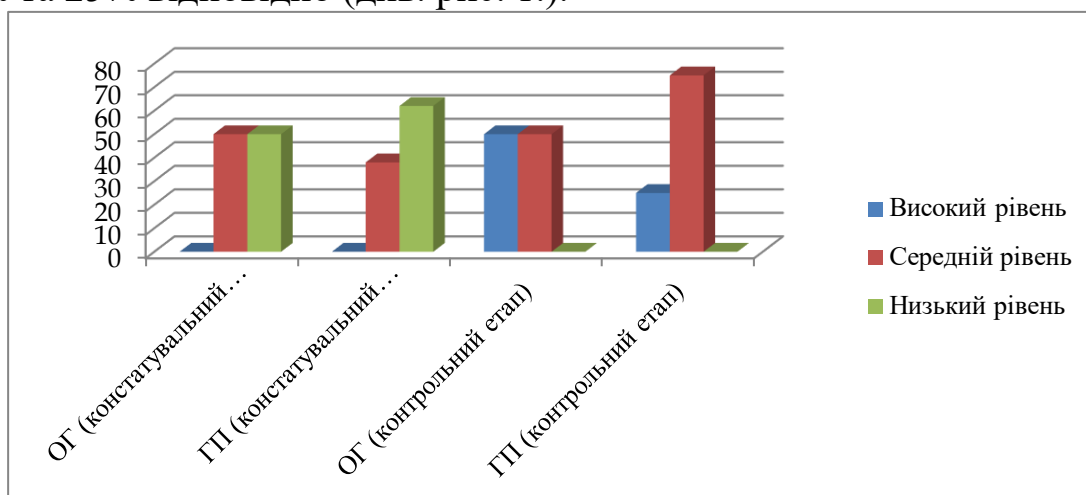

Рис. 1. Динаміка формування навички вести бесіду.

Відповіді та репліки дітей основної групи відрізнялися більшою точністю та повнотою, діти надавали більш чіткі та вичерпні відповіді, що свідчить про ґрунтовне розуміння теми. Діти демонстрували самостійність у своїх висловлюваннях, не потребували постійної допомоги з боку дорослих, використовували відносно достатню кількість лексики для вираження своїх думок, намагалися правильно будувати складні речення, їхні висловлювання були зрозумілі для оточення. Діти були активними в спілкуванні, охоче брали участь у діалогах, ставили запитання, ділились своїми думками та ідеями.

Кількість дітей, які досягли високого рівня розвитку діалогічного мовлення збільшилась в основній групі та групі порівняння на 38% та 12% відповідно (див. рис. 2.).

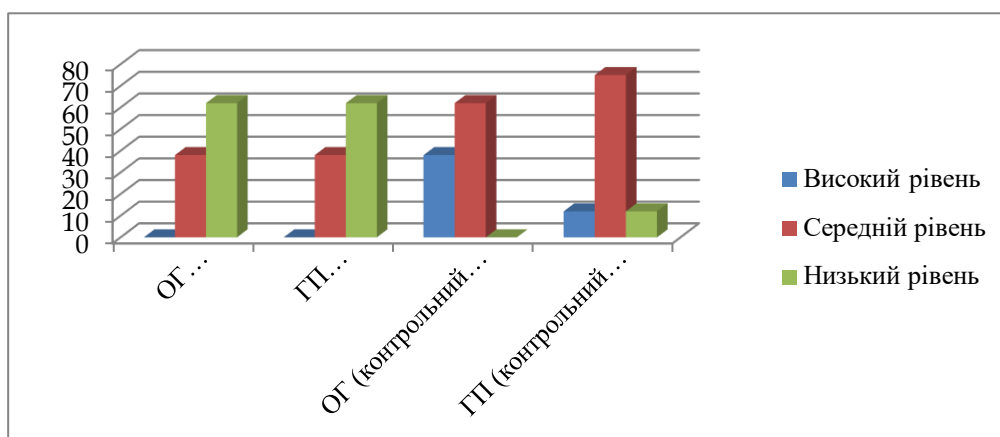

Рис. 2. Динаміка розвитку діалогічного мовлення.

Діти основної групи краще володіли різними формами мовленнєвого етикету, вільно використовували слова ввічливості під час спілкування з дорослими та однолітками, користувалися різними типами речень, що свідчить про розвиток їхнього мовлення; їхні висловлювання були не лише простими, але й складними, з різними синтаксичними конструкціями. Діти намагалися самостійно ставити запитання, щоб дізнатися потрібну інформацію, вони не соромилися говорити з дорослими та однолітками, активно брали участь у діалозі, швидко реагували на репліки співрозмовника, уважно слухали інших і вчасно вставляли свої слова.

Висновки. Розвиток діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення потребує спеціальної корекційної роботи та пошуку ефективних засобів її організації та проведення. Сюжетно-рольова гра є ефективним засобом розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку з

порушеннями мовлення. Вона дає можливість дітям практикуватися у спілкуванні, вчитися вести діалог, використовувати різні мовні формули та емоційно виражати себе. Важливо підбирати ігри відповідно до віку та рівня розвитку дітей. Використання ігрових форм робить процес навчання більш ефективним та приємним для дітей. Завдяки іграм діти вчаться спілкуватися, висловлювати свої думки та почуття, а також краще розуміти одне одного.

Бібліографія

1. **Богущ А. М.**, Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика : Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Підручник / За ред. А. М. Богущ. Друге видання, доповнене. К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. 704 с. 2. **Богущ А. М.** Теоретичні аспекти виховання мовної особистості дошкільника. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки.* Бердянськ: БДПУ, 2005. № 2. 198 с. С. 21-27. 3. **Лебеденко Д.**, Кузава І. Особливості використання прийомів і методів для розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічний часопис Волині.* 2018. №4 (11). С.112-116. 4. **Рібцун Ю. В.** Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс. К.: Освіта України, 2011. 292 с. 5. **Лопатіна Г.** Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку : монографія. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2014. 254 с. 6. **Полєвікова О. Б.** Аналіз підходів до розвитку діалогічного мовлення дошкільників. *Педагогічні науки : зб. наук. праць.* Херсон, 2015. Вип. 67. С. 132-139. 7. **Сікорська О. В.** Дидактичні можливості сюжетно-рольової гри в розвитку пізнавальних процесів у дітей дошкільного віку. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна.* 2022. Випуск 70. С. 165-174. 8. **Соботович Е. Ф.** Структура речевой деятельности и механизмы ее формирования: Науч. метод. пособие. К., АПН Украины. Ин-т дефектологи, 1997. 44 с.

References

1. **Bohush A. M.**, Havrysh N. V. Doshkilna linhvodydaktyka : Teoriia i metodyka navchannia ditei ridnoi movy v doshkilnykh navchalnykh zakladakh. Pidruchnyk / Za red. A. M. Bohush. Druhe vydannia, dopovnene. K. : Vydavnychi Dim «Slovo», 2011. 704 s. 2. **Bohush A. M.** Teoretychni aspekty vykhovannia movnoi osobystosti doshkilnyka. Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Pedahohichni nauky. Berdiansk: BDPU, 2005. № 2. 198 s. S. 21-27. 3. **Lebedenko D.**, Kuzava I. Osoblyvosti vykorystannia pryiomiv i metodiv dlia rozvytku movlennia ditei starshoho doshkilnoho viku. Pedahohichni chasopys Volyni. 2018. №4 (11). S.112-116. 4. **Ribtsun Yu. V.** Korektsiine navchannia z rozvytku movlennia ditei molodshoho doshkilnoho viku iz ZNM: prohramno-metodychnyi

kompleks. K.: Osvita Ukrainy, 2011. 292 s. 5. **Lopatina H.** Metodyka navchannia dialohichnoho movlennia ditei molodshoho doshkilnogo viku : monohrafiia. Berdiansk : Vydavets Tkachuk O. V., 2014. 254 s. 6. **Polievikova O. B.** Analiz pidkhodiv do rozvytku dialohichnoho movlennia doshkilnykiv. Pedagogichni nauky : zb. nauk. prats. Kherson, 2015. Vyp. 67. S. 132-139. 7. **Sikorska O. V.** Dydaktychni mozhyvosti siuzhetno-rolovoï hry v rozvytku piznavalnykh protsesiv u ditei doshkilnogo viku. Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii pedagogichna. 2022. Vypusk 70. S. 165-174. 8. **Sobotovych E. F.** Struktura rechevoi deiatelnosti y mekhanizmy ee formirovaniya: Nauch. metod. posobyе. K., APN Ukrainy. Yn-t defektolohy, 1997. 44 s.

Авторський внесок: Стахова Л. – 50%, Поваляшко Н. – 50%
Стаття отримана 27.02.2024 р.

УДК 376-056.2/.3

DOI 10.32626/2413-2578.2024-23.298-305

B. STUPÁK

<https://orcid.org/0000-0002-9049-2154>

**VYBRANÉ ASPEKTY PRÁCE S RODIČMI DETÍ SO
ŠPECIÁLNÝMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI
SELECTED ASPECTS OF WORKING WITH PARENTS OF
CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS**

Contact : Bohuslav STUPÁK, PhD., MBA. Katolícka univerzita v Ružomberku. Katedra špeciálnej pedagogiky.

Práca s rodičmi detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami predstavuje výzvu pre školských pracovníkov a rodiny. Tento článok sa zaoberá dôležitosťou aktívnej spolupráce medzi školami a rodinami, pričom sa zameriava na pochopenie individuálnych potrieb detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a poskytovanie podpory, ktorá im umožní dosiahnuť ich plný potenciál. Diskutuje sa o stratégiách a prístupoch, ktoré môžu byť účinné pri budovaní partnerstva medzi odborníkmi a rodinami, zároveň sa prezentujú poznatky a osvedčené postupy v tejto oblasti. Uvádza možné návody a odporúčania pre pedagogických pracovníkov a rodiny, ako spoločne podporovať rozvoj detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami prostredníctvom inkluzívneho vzdelávania a účinnej komunikácie. Súčasne reflektuje výzvy a obmedzenia, ktoré môžu vzniknúť pri implementácii takýchto stratégií.